

Zakali Ná-Sευει Sευει Ιωζει υειει

Nu a la zo Zakali ná-sευει laasei πει ga kito σευει. Toḡa δεεζυ ḡεζεḡεζε υειegi Izelayele nubuseiti ta-ḡitogi laazeelini la wλwλbi zu. Σευει nii ḡaagwεευεsu ga seizu felego niiti ti la b̄oni.

Ma m̄oungi é zo gaagwεsu 1 ma é zeeli gaagwεsu 8 ma, naati σευει é Ιωζει kona undwλuḡo puufelēḡo (520) ma, é yei undwλuḡo puuḡo maazu Ιsavai (518) ma, aisa Yesu va zλw. Ti ḡeni botii ḡεεζυ υw̄ma yeeḡeḡala ḡila su ta GALA goo wo nui Azee. Naama GALA gooiti ta ga kulakεlemaiti. Izelayele ná-kito m̄oungi ḡeni ga naazu GALA sei υει wλai lo fai, ta Zeeluzalēme υilē fai tosu ḡiteḡitegi zu, kundiḡii Zλb̄aβēle, ta zalaḡa ḡula nui Zozuwe ḡa ti ḡeni naama vaiti untuḡo.

Felesiēi ḡeni ga yeeḡeḡalai maab̄oun fai, siēgi zu GALA ge υaazu masadai ḡεεζυ la zoi ḡa ná πe.

Zakali ná-sευει ḡaabelazu υειei, é zo gaagwεsu 9 ma é zeeli 14 ma, ti zeυει z̄oiti poluma lago poun, naati ta laab̄akpasu gola faa wola m̄oun feleḡoi naati ma.

Maliḡii ná-toligi é bosu ga Izelayele nuiti

¹ Masagi Daliyuse ná-masadai ma ḡonagi velesiēi, ma alu d̄savasiēi ma, ḡooḡo GALAGI b̄oeni GALA goo wo nui Zakali ῡ, Beeleekia ná-doun zunui, Ido ná-doun zunui balaa ḡeni de, é ḡe ma:

² Gɔɔɔɔ GALAGI wola yiiɔaawanani wo-mɛmɛwolani ma.

³ Gɛ ti ma: «Gɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa: A ɔale ma wo va pɔ, Gɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔana. Nà balaa nà ɔale ma wo vɔ. Gɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii ɔa é boga.

⁴ A mina ɔɛ ga wo-mɛmɛwolani kevele, niiti GALA goo wo nu mɔungiti ti ɔɛni ɔɛɛzu ti ma: «Gɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔa é ga nii: A zeɔe wo zie vele nɔiti ta wo-zɔ nɔiti polu.» Kele ti la ɔɛni keɛni, ti va woilo gɔo ma, ti la gɔo zoni, Gɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔana.

⁵ Mini ɔa za wo-mɛmɛwolani ti ná? GALA goo wo nuiti balaa ti yeɔe vulua eyɛsu ɔo baa?

⁶ Kele tama, dâawooiti, ta nà-deveiti gè ti veeni nà-botiɔe nuiti, GALA goo wo nuiti zea, naati ti wo-mɛmɛwolani kɔɔɔzumɛɛnni. Ti ti zie velei maavali-boni, ti ɔɛ ma: «Gɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii gi zogɛ velei é deveni la, é zoloo gi zie veleiti ta gi-zɔgiti ma.» »

Kulakɛɛmai ma mɔungi: Soo bulugi

⁷ Masagi Daliyuse ná-konagi velesiei ma, alu puugɔ maazu ɔilasiei (11) daa ga Seebate, naa ná-folo vuufele maazu naanigɔi (24) ma, Gɔɔɔɔ GALAGI bɔɛni GALA goo wo nui Zakali vɔ, Beeleekia ná-doun zunui, é ga Ido ná-doun zunui balaa:

⁸ Naama bidii gè kulakɛɛmai ta ɔaani. Gè zunu ɔila kaani zeini soo maaɔɔikpɔigi ɔoma, é ɔɛni loni milete guluiti saama pɛtu kpomave. Soo maaɔɔikpɔigiti, ta soo maalɛiteigiti, ta soo ɔolegiti ti ɔɛni loni polu velei.

⁹ Gè gaazaḡani, gè ḡe ma: «Màliḡii, lee ma zoo ḡa ga niiti?» Geezuḡeelai nii é ḡeni bəezu pə, naa ḡeni mà: «Nà vaazu ti-vaagʻulabai ləezu ga de.»

¹⁰ Zunui nii é ḡeni loni mileteḡiti saama, naa ḡe ma: «Niiti ka Ḣooḡo GALAGI ti levegai ga ti eteai zuḡize.»

¹¹ Soobize nuiti ti voluvaawoni Ḣooḡo GALAGI ná-geezuḡeelai ma, é ḡeni loni mileteḡiti saama, ti ḡe ma: «Gi bega ga eteai zuḡize, gi kaave ga ziileigi, ta dooḡogi ḡa ná.»

¹² Ḣooḡo GALAGI ná-geezuḡeelai ḡe ma: «Ḣooḡo GALAGI Fai-Pe-Maliḡii, wele, é ḡea ga kona uuuləfela (70), è yiiḡaawanai Zeeluzaləme, ta Zuda laa wolaiti ma. Keni yeelə è va ti maawoinḡa?»

¹³ Ḣooḡo GALAGI iḡəḡə bəeiti ta gaanəne bəeiti boni naazu geezuḡeelai ma, nii é ḡeni bəezu pə.

¹⁴ Geezuḡeelai nii é ḡeni bəezu pə, naa devei veeni zəa ga gè niima ḡeela wooi laazeeli ga: «Ḣooḡo GALAGI Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡaa: «Ziimaave laaveḡe ga nəbeei, Zeeluzaləme ta Siyən gizei ta-vaa zu.»

¹⁵ Kele gola yiiḡaawanave zooi naati ma, ti zei vele bəteai ga pagə. Mazəḡə gè lago yiiḡaawanave nə nə-nubuseiti ma, kele tiya mu ti ta bəga naati ta-maanəḡi va.»

¹⁶ Naa ḡa é ba, Ḣooḡo GALAGI wooi ḡaa: «Nà ḡalesu ma, gè Zeeluzaləme ḡaazumaawoinḡa, nə-pelei ḡa lo ná volu, pele lo nui ná-kəḡo galui ḡa la Zeeluzaləme ma.» Ḣooḡo GALAGI Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡana.»

¹⁷ Geezuḡeelai ḡeni mà: «Nii wo volu, è ḡe ma: «Ḣooḡo GALAGI Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡaa: Nà-taa

wolaiti ta ta-ḡulagaanεεzui zɔɔɔ volu, nà Siyɔn ḡaanεεε, gè yiimizeḡe volu ga Zeeluzalεme.» »

2

Kulakεlεmai velesiεi: Mineiti ta ḡain bo nuiti

¹ Gè ḡaazuwuzεḡeni, gè minε naanigɔ ḡaani kulakεlεmai taḡili su.

² Gè ḡeni geezuḡeelai ma, é ḡeni bɔεzu pɔ: «Minei niiti ta ga leeni?» E ḡoḡḡaavoteni, é ḡε mà: «Minei niiti ka ti Zuda zuvazagai, naa υεε Izelayεle ta Zeeluzalεme va.»

³ Ḡooḡɔ GALAGI ḡain bo nu naanigɔ lεeni ga ze.

⁴ Gè ḡeni ma: «Leeni ḡa ti vaazu kεεzu?» E ḡoḡḡaavoteni, é ḡε mà: «Ḡain bo nui niiti paave ga ti zii ḡiligi naati kpɔɔ, ti ti-mineiti sugale, teigiti ti-mineiti buzeḡeai Zuda yooi laalɔḡɔma ga ti su nubuseiti suvaza. Mineiti ka ti Zuda ta Zeeluzalεme nubuseiti suvazagai ga kεvele jɔu, nu nɔpe ge la mɔ ḡεa zoosu unbuzεḡezu.»

Kulakεlεmai zavasiεi: Kɔḡɔ galui

⁵ Gè ḡaazuwuzεḡeni, gè zunu ḡila ka, kɔḡɔ galui zoni zea.

⁶ Gè ḡε ma: «Mini ḡa è liizu ná?» E ḡε mà: «Nà liizu Zeeluzalεme ḡoḡɔsu, gè sakpai, ta kogi ḡwεε.»

⁷ Geezuḡeelai nii é ḡeni bɔεzu pɔ, naa maabuḡani geezuḡeelai taḡili ba, nii é ḡeni daaḡomisu.

⁸ E ḡeni naa ma: «Bize, è bɔε zunu loungoi nu υɔ, è ḡε ma: «Zeeluzalεme ḡa ḡεεzu ga taai, sigi nɔpe ge la mɔ ḡεa ma, tɔzei nubuseiti ta toganiiti mɔin velei va, niiti ti ḡεεzu ná.»

⁹ Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana: «Nà bəḑḑi ḑa gè ḑeεzu maagoolii zu eḑe abu zigigi, gè ḑe ma taazuve ga ná-łebiyai.» »

Kula zou va nuiti toli fai volu

¹⁰ Ee! Ee! A vela!

Wo ḑula ləkpema velel nu ḑovezuve yooi tei ba ga suvile!

Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

Mazəłə gè wo zuvazage geeḑəłəgi wu vepema naanigəi pə,

Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

¹¹ Ee, Siyən nuḑuseiti, à vela,

wəi wo zeini Babiləne taazuve.

¹² Mazəłə Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii wooi ḑaa:

Teigi é tēvegai ga ná-zobogi,

zooi naati daaləḑoma niiti ti loai wo ma, é ḑe ma:

«Zəi nəpə é vəḑfuzu wo va, naama nui vəḑfua gəazuleegi va.

¹³ Wεε, nə yeewuzegεzu zooi naati daaləḑoma,

ta latisu ti ḑe ga ta-luəiti zeezu ani.»

Wa kwεε naazu ga Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii tēvege.

¹⁴ «Wa ve de, Siyən nuḑuseiti, à ḑoozunε!

Wo wooḑula ga koozunεei,

mazəłə nə ga va gè ze i wo zaama,

Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

¹⁵ Naama volo ná, zii ḑiligi ma məinməin ka va,

ti ḑili Ḑooḑo GALAGI va.

Ta ḑe ga nə-nuḑuseiti,

nə ze i wo zaama.»

Wa kwεε naazu ga Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii ḑa é tēvegai wo ma.

16 Góogó GALAGI ɔa Zuda zefɛ volu ga nɔnɔi, zou ɲadegai zu.

E yiimazeɔɔ volu ga Zeeluzalɛme.

17 Eteai pɛ ge maagɛ kpɔ mu Góogó GALAGI ɔaazu! Mazɔlɔ toɔa na ɔula ga suvile sei vele ɲadegai wu.

3

Kulakɛɛmai naanisiei: Zalaɔa ɔula ɔundigi wolai Zozuwe

¹ E zalaɔa ɔula ɔundigi wolai Zozuwe ɛɛni ga ze, ɛ loni Góogó GALAGI ná-geezuɔɛelai ɔakala, Setana ɔɛni loni Zozuwe yeezazu vele, ɛ ɔa maalɔ.

² Góogó GALAGI ná-geezuɔɛelai ɔɛni Setana ma: «Góogó GALAGI zelilo ɛ ma faan, Setana! Gaamazuu Góogó GALAGI zelilo ɛ ma, teigi ɛ yiimazeɔɛai ga Zeeluzalɛme! Zunui nii la ga kovilevɛgi kulaai abui ɔa ɔaa?»

³ Zozuwe ɔɛni loni geezuɔɛelai ɔakala, maagɔliai ga seɔɔ nɔɔɔiti.

⁴ Naa ɔɛni nuiti ma, ti ɔɛni loni koba: «À seɔɔ nɔɔɔiti kula kɔba.» Naa voluma ɛ ɔɛni Zozuwe ma: «Wɛɛ gɛ ɔa-vaagaaaza golai zefɛa ɛ va, na ɛ maagɔlizu ga seɔɔ vɔpagiti.»

⁵ Gɛ ɔɛni ma: «Ti ɔɔlɔ pagɔi lɔ unba.» Tama ti ɔɔlɔ pagɔi lɔɔni unba, ti maagɔli ga seɔɔ ɲadegaiti. Miná ɔa Góogó GALAGI ná-geezuɔɛelai ɔɛni loni ná.

⁶ Góogó GALAGI ná-geezuɔɛelai niima zeele wooi woni Zozuwe ma, ɛ ɔɛ ma:

⁷ Góogó GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa: «Ni ɔa ziena ga ziima veleiti, ɛ na-deveiti so, ɔa ɔɛ ga tukpɔɔaaleve nui na-pelei wu, ɔa ɔɛ wɛɛzu ma

foizuve pe ma, na pele vie e lufo. Da ge ve, naati saama, ti botii geezu be.

⁸ A woilo, zalaqa gula fundigi wolai, Zozuwe, wa e-wolaiti ti zeini e goba, tazei wo pe wa ga poogi, mazobo na vaazu ga na-botige nui nii daaseigi ga: Ma Uonogi.

⁹ Wele ge kotu gila pilega Zozuwe lufo. Kotu gila kpegi naa gaazuve ga ba ga dafela. Na bogoi ga ge sevei geezu ma. Goofo GALAGI Fai-Pe-Maligi wooi gana: Na zoi nii na-kotoi zege ba ga folo gila no.

¹⁰ Naama volo na, wo gilagilagi kpein wa ge bogoi lolisu wa-leezen beleiti ta koolegoole guluiti bu, wo da goozune na ziileigi zu.» Goofo GALAGI Fai-Pe-Maligi wooi gana.

4

Kulakelamai bobusiei: Fitina zeii anii ta wolive wulu felego

¹ Geezugelai nii e geni boezu po, naa vaani volu, e maaloqa, velei nu a da niimeni nui maaloqa la.

² E geni ma: «Leeni ga e kaazu?» Ge googaavoteni, ge ge ma: «Fitina zeii anii ga ge kaazu e ga zanugi no negelien, fitina lofela ga e zeini ga. Gulo aninakai zeini ti maazuve, soove lofelaiti togai ba, guloi ziezu ti zu, e zeeli fitinaiti su.

³ Wolive wulu felego ga loni gulo aninakai gobave, gilagi ga zeezazuve, zoi ge ga kovezu velei.»

⁴ Ge geezugelai gaazagani volu, nii e geni boezu po, ge ge ma: «Maligi, nii voluve ga ga leeni?»

⁵ Geezugelai e geni boezu po, e gaazagani e ge ma: «E la naa voluve gwee?» Ge ge ma: «Ungo Maligi, ge la polugwee.»

⁶ E gòogòaaivoteni, é gɛ mà: «Gòogò GALAGI wooi gá é bosu Zòlòbàbèle ma: E la niima wotii gɛa ga zobogi ta gaabaa, keni nà-zenvui zebèi zu. Gòogò GALAGI Fai-Pɛ-Maliḡii gá é boga.

⁷ Da ga leeni kae, gize wolai?

Da valibosu è gɛ ga nɛmɛi Zòlòbàbèle luḡò.

Toḡa kòtu biingi ḡula è zu,

maamuse wooi zaama, ti da gɛ ma:

«Tuya ḡòtui! Tuya ḡòtui!» »

⁸ Gòogò GALAGI bɔeni pò volu, é gɛ mà:

⁹ «Zòlòbàbèle yeeiti ka ti niima wuulaagi laa, tiya ma nò gá ti pɛlei nii lo fai gáabelazu.»

Naa gá gɛena wa kwɛɛ naazu ga Gòogò GALAGI Fai-Pɛ-Maliḡii gá é tèvega wo ma.

¹⁰ «Beni ka mu ti botii lɔzeizuvɛ goi vaaḡulaai?

Ti maa ḡeni nɛeni ga ti ḡoozunɛ,

siegi zu ti kòtu zaḡa ḡolui ḡaani la zoni Zòlòbàbèle ya.

Kòtu ḡaazu lofelaiti ta ga Gòogò GALAGI ḡaazuḡɛzɛgiti, ti wɛɛzu fai pɛ ma, ti ḡɛɛzu zooi gá.»

¹¹ Gè gaazaḡani volu, gè gɛ ma: «Wolive wulu felegò nuuti poluvɛ gá ga leeni, ti loni fitina zei anii yeezazuvɛ ta kòvezuvɛ?»

¹² Gè gɛ ma mɔnò: «Wolive wulu beke felegò nuuti poluvɛ gá ga lee, ti loni zanu sòovɛ felegòiti koba, niiti ḡulò bɛlei ziezu ti zu?»

¹³ E ḡeni mà: «È la ti voluḡwɛɛ?» Gè gɛ ma: «Ungo Màliḡii, gè la ti voluḡwɛɛni.»

¹⁴ E poluleeni ga ze, é gɛ mà: «Zunu felegɔiti kana niiti gulɔi ziaai ti ma, ti losu eteai pɛ Maligii gɔakala.»

5

Kulakɛɛmai lɔzitasiei: Seve biligi é gɔvesu

¹ Gè gɔazuwuzegeni volu, gè seve biligi gɔ, é da gɔve.

² Geezuɣeelai gɛ mà: «Leeni gɔ è kaazu?» Gè gɛ ma: «Seve biligi gɔ gè kaazu, é da gɔve, sakpai gɔ ga metele puugɔ, kogi ga metele lɔɔlugɔ.»

³ E gɛni mà: «Sevei naa gɔ maanɔɣɔ vai zɛveai su, nii é vaazu zeelizu zooi gɔlɔkɔlɔma ná pɛ. Boge su ga unma nui pɛ ge bɛ, ti gɔla zooi nii va, zɔiti balaa ti zɛɛ zeele wooyi bosu, ta bɛ, ti gɔla ve va.

⁴ Gɔɔɣɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maligii wooyi gɔna: Nà bɔɣɔ gɔ gè vaazu ga maanɔɣɔi naa, nii a kɛ é lɛ unma nui ná-pɛlei wu, ta zɔi é konai wosu ga dàaseigi zɛɛi maazu. Foovooi gɔ lɛ é zɛi ta-velei wu, é pɛlei pɛ kologolo, é pɛɛ dakai va ta kɔtuiti.»

Kulakɛɛmai lɔfelasiei: Anzanui gɛni zeini kpɔlɔgi zu

⁵ Geezuɣeelai é gɛni bɔɛzu pɔ, é gɛni mà: «Ungi wuzegɛ è wele naa va, nii é gɔlazu munu.»

⁶ Gè gɛni ma: «Begele ve?» E gɔɔɣaaɔoteni, é gɛ mà: «Kpɔlɔgi ve, é gɔlazu.» E gɛ mà mɔnɔ: «Kpɔlɔgi nuu gɔ é ga nuɔuseiti koozu gɔisiei zooi zu ná pɛ.»

⁷ Naama ziegɛ zu kɔlui nii é gɛni ga kpɔlɔgi ma lakulugi, naa wuzegɛni da, anzanu gɔla ka é gɛni zeini kpɔlɔgi zu.

⁸ Geezuđeelai ɣeni mà: «Anzanui nuu ɣa é ga sunɔulai ma voogi.» Naa voluma é zɔɔni naa va, é yei kpɔlɔgi za volu, é daaɣulu ma.

⁹ Gè ɣaazuwuzegeni volu, gè anzanu felegɔ ɣa, fiilei zeidai ti wu, ti da ɣove, kovegi ɣeni ti va, eɣe wɔni daa ga sigɔɲe. Ti kpɔlɔgi zegeni, ti læ la fiilei zu.

¹⁰ Gè geezuđeelai ɣaazaɣani, é ɣeni bɔezu pɔ, gè ɣe ma: «Mini ɣa ti liizu ga kpɔlɔgi ná?»

¹¹ E ɣe mà: «Ta liizu la Babilɔne yooi zu, ti kɔɔ velei lo. A ɣevele betena ta sei niina kɔɔ ɣɔtui maazu.»

6

Kulakɛlɛmai lɔsavasiɛi: Wotolo naanigɔiti

¹ Gè ɣaazuwuzegeni. gè soo wotolo naanigɔ ɣa, ti da ɣula kɔlu bɔi gize felegɔiti zɔɣɔzuve.

² Soo maabɔikpɔigiti ka ti ɣeni ma mɔungi va, soo leigiti ti ɣe felesieɛi va.

³ Soo ɣolegiti ti ɣe savasiɛi va, soo vɔnɛgiti ti zuɔaai ti ɣeni naanisiɛi va.

⁴ Gè geezuđeelai ɣaazaɣani, é ɣeni bɔezu pɔ, gè ɣe ma: «Maliɣii, lee zoo ɣa ga nuuti?»

⁵ E ɣoɣaavoteni, é ɣe mà: «Fiile naanigɔiti be, ti ɣea loni eteai Maliɣii ɣobave, ti ɣulazu ná niina, ti da li.»

⁶ Soo leigi niiti ti ɣeni wotoloi gilagi va, naati ti liini ga lekpeɔmave nu ɣovezu velei yooi zu, naa volu soo ɣolegiti balaa ti ɣulani, soo vɔnɛgiti ti liini ga lekpeɔmave nu yeezazu velei yooi zu.

⁷ Soo zuɔaagiti pe ti ɣulani, wɔin wola ɣeni ti ma ga ti eteai ɣɔlɔkɔlɔmave pe subize. E ɣeni ti ma: «À liina wo eteai ɣɔlɔkɔlɔmave pe subizeni.» Tama ti eteai ɣɔlɔkɔlɔmave pe subizeni.

⁸ E tòlini, é gɛ mà: «Wɛlɛna zɔiti ti liizu lɛkpɛma vɛlei nu ɣɔvɛzuvɛ, naati ta ziileigi vɛ Zɛnvui vɛ naama yooi zu.»

Masa bɔɔlɔgi lɔ vai zalaɣa ɣula nui Zozuwe unma

⁹ Gɔɔɣɔ GALAGI ɔɔeni pɔ ɣani:

¹⁰ «Yeezei kula zou va nuiti ta-veɛaniiti bu, nii Gɛledayi, ta Tɔbiya ta Yedaya ti vaai la. Liina za nɔ Sofoni ná-doun zunui Zɔziase ná-pelei wu, vɛ nui niiti ti laayeidai ná, ti zeɣeai ma Babilɔne.

¹¹ Da walii ta zanugi zeɣezu, è ti ɔete ga masa bɔɔlɔgi, è dɔ zalaɣa ɣula ɣundiɣi wolai Zozuwe unma, Yewɔsadake ná-doun zunui.

¹² Gɛ ma: «Gɔɔɣɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɣii wooi ɣaa:

Zunui ta ɣa vɛ,
daaseigi ga Ma Uɔnɔgi,
toɣa vɔnɔ vɛ é ná,
é Gɔɔɣɔ GALAGI zeɛ vɛlei lo.

¹³ Tɔ ɔɔɣɔ ɔa ka é tosu volu.
Maa ɣa ɣili ga masa sɔɔlaiti,
é masadai ɣɛ ná-masa kpɔkpɔgi zu.
Toɣa ɣɛ ga zalaɣa ɣula nui balaa ná-masa kpɔkpɔgi ɣa.

Goolaama vagɔi ɣa ɣɛ boti felegɔi naati zɔɣɔzu.»

¹⁴ Masa bɔɔlɔgi ɣa makesu Gɔɔɣɔ GALAGI zeɛ vɛlei wu, é ɣɛ ga ɣizɛsu anii Gɛelɛme vaa ma, ta Tɔbiya ta Yedaya, naa vɛɛ Sofoni ná-doun zunui ná-nuɔɣɔlai va.»

¹⁵ Numaa ta ɣɛ zeɣezu ɣoozama, ti da va, kpɔbai wosu Gɔɔɣɔ GALAGI zeɛ vɛlei lo fai zu. Wa kwɛɛ

naazu ga Gooḡo GALAGI Fai-Pε-Maliḡii ḡa é tèvegai wo ma. Naa ḡa ḡe nɔ ti, ni wa ḡolona Gooḡo GALAGI wooi ve, wa-GALAGI.

7

Zu so kuiti

¹ Masagi Daliyuse ná-masadai ma ḡonagi naanisiḡi ma, Gooḡo GALAGI bɔeni Zakali vɔ, alugi laavuusiḡi daa ga Kiseleve naa ma volo naanigoi ma.

² Beetele nuḡuseiti ti Salεεel ta Leegeme-Meelēkeni teveni, é bɔ numaa va, ga ti Gooḡo GALAGI maanεεε,

³ ti zeeli zalaḡa ḡula nuiti pɔ be, niiti ti botii ḡεezu Gooḡo GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii ná-pelei wu, ta GALA goo wo nuiti pɔ be, ti naati gaazaḡa, ga: «Gá yesu ḡɔbi nɔ ḡa ḡɔ, gi da zugi zo konagi ma alugi lɔlusiei ma, velei gi ḡea keezu la pɔlɔma?»

⁴ Gooḡo GALAGI Fai-Pε-Maliḡii bɔeni pɔ naazu, é ḡe mà:

⁵ «Gε zooli zu nuḡuseiti pe ma, ta zalaḡa ḡula nuiti: <Wo kea ga kona vuulɔfela (70), wo da zugi zo, wo da bɔḡo maawɔin konagi ma alugi lɔlusiei ta dɔfelasiḡi ma, kele wo la naa ḡeeni bε.>

⁶ Wo ḡeni daami wosu, ta kpɔlei, wo-ḡogiti su-laave fai nɔ ma.> »

⁷ Niima woo ḡilagiti nɔ lei Gooḡo GALAGI ti vuuni GALA goo wo nu mɔungiti da, ti bo siegi zu nuḡuseiti ti ḡeni zeini la ziileigi zu Zeeluzalēme, ta taaiti ti maagoolii zu, ta siegi zu balaa lekpe ma velei nu yeezazuve yooi zu, ta zielave ma nemēiti ti laaveni da ga nuḡuseiti.

⁸ Gooḡo GALAGI bɔeni Zakali vɔ ḡani:

⁹ «Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii wooi ḑaa: A da tukpɔiti gaaleve ga gaamai, wo ḑilagilagi pe ge da nuḑoḑolai ta gaazumaawoinḑai ḑe ḑoolai ve.

¹⁰ A mina da ga poanzaiti, ta podointi suziḑa, ta seikḑoḑoma nuiti, ta niiti kpein ti kpalaiti su. Wo tanɔpe ge mina faa ɲou βete ḑoolaiti daalḑoḑoma.»

¹¹ Kele ti la ḑeni keeni, ti va woilo naama woointi ma, ti ḑakani, ti ti-woiyedḑeiti daaḑulu ga ti mina faa meni.

¹² Ti ḑikpaani kpaan eḑe diamai, nii a ke ti mina yeezei Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii ná-tḑigiti, ta daawoointi bu, niiti ná-Zenvui ḑeni bosu GALA goo wo nu mɔungiti ma. Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii wola yiiḑaawanani naazu.

¹³ Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii ḑe ma: «Tei ge ti lolini, ti la woiloni ḑoo ma, tiya ḑalaa ta tɔlina, ge la woiloga ti-woo ma.

¹⁴ Ge ti vazani zii ḑiligiti saama, niiti ti la ḑeni ti ḑwee kaipa. Ti ta-yooi zuɲakai ye ga volu velei, ve nu nɔpe ge la mɔ ḑeni leezu ná, é va da yei. Ti zou vapagi valiboni ga tevebai.»

8

Zeeluzalɛme lo fai volu

¹ Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii ḑoeni ḑani:

² Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii wooi ḑaa:
«Siyɔn neeve bɛ, ma yii wola ḑa bɛ,
gaamazu, nà ḑalazu su ga ná-maayogi.

³ Ḑooḑo GALAGI Fai-Pε-Maliḑii wooi ḑaa:
Nà ḑalesu ma Siyɔn,
sèizuve ḑa ḑe ga Zeeluzalɛme.

Zeeluzalɛme ɔa loli ga ‹Wooɔɛɔɔɔɔɔ taai,›
 ta ɔɛ ɔooɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii nà-gizei ma
 ‹Gize ɔadegai.›

⁴ ɔooɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa:
 Nu ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ta zeizu mɔnɔ Zeeluzalɛme,
 zunuiti ta anzanuiti ta ze i koi zaamaɔeti,
 ɛɛ ɔɛ nà-tukɔɔ zea, tɔɔzei ma nu nà-konagi mɔin
 velei va.

⁵ Zeeluzalɛme koi zaamaɔeti daa ɔa ve
 ga zunu loungoiti ta anzanu loungoiti, ti da ɔaɔɔ.

⁶ ɔooɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa:
 Ni nuɔusei mɔtaiti ta kaazu ga
 niima vaiti ti la zooga ɔɛɛzu niima voloiti su,
 anɔɛ nei nà ɔalaagi nà ɔisieu ga naati ti la zooga
 ɔɛɛzu?

ɔooɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔana.

⁷ ɔooɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa:
 Nà nà-nuɔuseiti kizosu,
 gè ti ɔula folo ɔulazu vele yooi ta folo liizu vele
 yooiti su.

⁸ Nà va ga tiye ti ɔula nà,
 ti ze Zeeluzalɛme.
 Ta ɔɛ ga nà-nuɔuseiti,
 gè ɔɛ ga ta-GALAGI,
 nà masadai ɔɛ ti unda ga wooɔɛɔɔɔɔɔɔ ta telebogi.

⁹ ɔooɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa:
 A zɛɛzeɔe, wɔigi wo niima wooiti mɛnisu niizu,
 nii GALA goo wo nuiti ti ɔɛni bosu,

siegi zu GALA sei vɛlei ma wuulaagiti ti ɣeni laazu
la,

GALA pɛlei naa lo fai zu.

¹⁰ Mazɔɔ, aisa naama voloiti ti va zeeli,
nuɓuseiti ta toganiiti ti la ɣeni ta-wotii ma zala
zɔɔsu.

Sie wo nui niiti ti ɣeni lɛɛzu, ti ɗa yei,
naati ti ɣeni nɔ ga ti zili nuiti tɔnɔ,
mazɔɔ gè yeeɓeni nuiti ba,
ti ɗa wuzegɛ ɓɔɣɔ laalɔɣɔma.

¹¹ Kele niizu niina, gè la mɔ nuɓusei mɔtai zosu ga
velei gè ɣeni keɛzu la mɔungi.

Gɔɔɣɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɣii wooi ɣana.

¹² Mazɔɔ, nà ziileigi vaza wo zaama, egɛ ani
zuwui.

Leezen belei ɣa gaawaai ve,
zooi ɣa ba lɔnɔgi ve,
geegɔɔgi ɣa be tonai va, é vu ga gola.

Nà niima vaabɔɣɔi pɛ keɛzu

nà-nuɓusei mɔtaiti be.

¹³ Ee, Zuda ta Izelayele vɛleyegɛiti,
mɔungi wo ɣeni zii ɣiligiti saama,
ga nuɓuseiti ti voovoai, naati ma voogi.

Uele nɔ ɣana gè wo ɣizosu da,
wo ɣɛ ga tuya ɗɛungi.

Naa ɣa é ba mu, à mina lua, à zebɛzeɣɛ volu.

¹⁴ Mazɔɔ Gɔɔɣɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɣii wooi ɣaa:

Siegi zu gè devea la ga gè wo ɓɔɔ,
tɔzei wo-mɛmɛwolani ti ziiɣaawanani,
gè la ɣeni zɛɣeni gɔoi volu.

¹⁵ Niizu niina, gè zɛɣɛa naama levei volu,
nà faa vagɔi ɣɛɛzu niina Zeeluzalɛme vɛ,

ta Zuda nuḅuseiti pe be.

A mina lua mu.

¹⁶ Peṭe vele ḡa wa faiti kee la: Eṣe pe ge da gaamai wo bɔlai ma, tukpɔḡaaleve nuiti ti da tukpɔḡaaleve ga telebogi, tukpɔḡaalevei nii ziileigi a zɔɔ su.

¹⁷ Wo tanɔpe ge mina faa ɲɔu beṭe yiimaṣe bɔlaiti daalɔḡma, à mina da ga ḡona ga zeei, tɔzei naama vai tanɔpe bele la bè.» Ḡɔḡɔ GALAGI Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡana.

Zu so foloiti ta valibo ga feti voloiti

¹⁸ Ḡɔḡɔ GALAGI Fai-Pe-Maliḡii bɔeni pɔ, é ḡe mà:

¹⁹ Ḡɔḡɔ GALAGI Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡaa: «Zugi nii wo sosu, alugi naanisiɛi, dɔɔlusiɛi, dɔfelasiɛi ta puusiɛi konagi zu, ta valibo ga koozune voloi, ta feti voloiti Zuda nuḅuseiti be.

Naa ma, à gaamai ta ziileigi nee ve.

²⁰ Ḡɔḡɔ GALAGI Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡaa:

Zou ḡili su nuḅuseiti,

ta taa wolaiti su ze wo nu mɔinmɔin ga ta va mɔnɔ.

²¹ Taa wolaiti su nuḅuseiti ta li ti ḡe taḡiligaa ma:

«Ade li de Ḡɔḡɔ GALAGI Fai-Pe-Maliḡii maanɛɛɛ, de gaiziɛ. Nà balaagi nà liizu.»

²² Uele ḡana nuḅuse mɔinmɔin, ta zeeḡaaḡaa yooiti, ta vaa la Ḡɔḡɔ GALAGI Fai-Pe-Maliḡii ḡaiziɛzu la, ti maanɛɛɛ.

²³ Ḡɔḡɔ GALAGI Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡaa:

Naama voloiti nu puugɔ ti tanɔpe ti la ga zii ḡila ta ḡaale ba,

ti Zuifu ḡila so ná-seḡei lakɔɔgi va,

ti ḡe ma: «Gá vilesu wo volu,

mazɔɔ gi menige ga GALA ka wo va.» »

9

Izelayele foba yooiti tukpɔɔfaaleve vai ta ti fizo fai

¹ Gɔɔɔɔ GALAGI ná-keela wooi.

Daawooi Gadelake yooi zoga,
é ɔwɛ Damase taazuwe.

Mazɔɔɔ nu vului pɛ ka ga Gɔɔɔɔ GALAGI nɔnɔ,
velei nɔ Izelayele wolodaiti pɛ ti la.

² E Gamate balaa zoga,
niiti ti zeidai la ta Damase,
é zeeli Tiil, ta Sidɔn ma,
niiti ti wola ɔoozuɔɔleai.

³ Tiil sigi gaagooza toga ɔɔɔɔ ve,
é walii ɔaalɛa ba eɔɔɔ fufiligi,
é zanugi ɔaalɛ ba eɔɔɔ koi yɔɔɔzu valavalai.

⁴ Kɛɛ Maligii ɔa ti pɛ kula zea,
toɔa ná-sigigiti toka kpolodɛi wu,
toɔa ɔala ga abui.

⁵ Asekalɔn ɔa naa ɔa, é lua,
Gaza balaa zu ɔa bali ga duai,
Ekelɔn balaa ka ɔɛ ɔana nɔ,
tɔɔzei kitosuve ɔa ɔula zea.
Masa ge la mɔ ɔɛa Gaza,
nu vulu nɔpɛ ge la mɔ ɔɛa Asekalɔn.

⁶ Nu zupuiti ta ze Asedɔde.
Nà Filiseti nuiti ta-wasogi zuɔɔɔɔɔɔɔ.

⁷ Nà ɔamasu zuai ɔula ti-la,
gɛ kɔɔɔɔ gani kɔɔ laamianigiti kula ti-ɔiiga
yɔɔɔzuveɛti.

Ta-nuɔusei mɔtai ɔa ɔɛ ga gá-GALAGI nɔnɔ.
Toɔa losu zɔɔɔ Zuda wolodamaiti saama,
Ekelɔn nuiti balaa ti ɔɛ ga Yeeɔuse nuiti kɛvele.

⁸ Nà ɔɛ nà-zooi maagoolii zu,
gè make kɔɔɔgiti daalɔɔma, ti levesu,
suyɔu nui tanɔɛ ge la mɔ nà-nubuseiti kpɔla,
mazɔlɔ gàazu ɔa ɔɛ ti va niina.

Ziilei masagi vaa vai

⁹ Ee, Siyɔn nubusei, ɔkɔ ga koozunɛi!
Ee, Zeeluzalɛme nubusei, woɔɔula ga koozunɛi!
Wɛɛ ɔa-masagi va, é vaazu è vɔ,
telebogɛ, pile sɔlɔɔdai veevɛ bɛ,
toɔa ga bɔɔmaayei nu, é zeini soovalegi ɔma,
soovale saai ma yivoi ɔma.

¹⁰ Nà kɔɔɔ wotoloiti kulazu Efelayime va,
gè kɔɔɔ zooiti kula Zeeluzalɛme va,
kilɛgi nii kɔɔi ɔɔzu la, naa zu ɔa ɔaleɔale.
Masagi naa ɔa ziileigi lɔ zii ɔiligiti saama,
ná-masadai ɔa zo kpolɔɔɛi zɔi ma, é ze zɔi va,
é zo zie wolai Efelata ma, é li zou bɛla ga.

Duɔiti unmɔɔ fai

¹¹ Dɔun ɔɔnɔi, minazegɛgi maavele ma,
é de yɔɔɔzu, nii keai ga ɔama maavele,
nà ɔa-luɔiti unmɔɔsu,
gè ti ɔula zɛɛi zu, nii zie la su.

¹² Kasoɔa nuiti wɔiti kitogi wo vɛ,
à ɔale ma wa-laazu zigi gaagoozagi zu!
Nà nii wosu za ga:
Nà wo ɔaazumaawɔingɔa ga seizu felegɔ.

¹³ Mazɔlɔ gè Zuda ɔɛa ga nà-kilɛgi,
gè Efelayime ɔɛ ga ná-mɛɛin.
Ee, Siyɔn, nà è-loun zunuiti tevesu,
ti vala ɔɔnɔ ma loun zunuiti ba Yavan,
nà è ɔɛ ga kɔɔɔ woɔa zɔkpɔi.

- 14 Gɔɔɔɔ GALAGI ɔa ɔula keɛma ti maazu,
 nά-mεin ɔa bize eɔe mainmain.
 Maligii Gɔɔɔɔ GALAGI puuugi ve,
 toɔa vaazu lekpeɛma velei nu yeezazu lonavifigi wu.
- 15 Gɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pε-Maligii ɔa ba nά-nuiti
 maazu.
 Ta daami wo, ti feɛveɛe kɔtuiti golowolo.
 Ta baale, ti da zɔngɔ,
 eɔe dɔɔ ɔa ti zo,
 ti laa ɔa ve eɔe nama vaza aninakai,
 ti maa ɔa baale eɔe zalaɔa ɔulazuve ma woizuveti.
- 16 Ta-GALAGI, Gɔɔɔɔ GALAGI, ɔa nά-nuɔuseiti kizo
 naama voloi,
 eɔevelei nɔ baala make nui,
 a da nά-baala kpulugi ɔizo da,
 ti da volo nά-zooi zu,
 velei kɔtu zɔngɔ baabaagiti ta da volo la.
- 17 Ee, ti wola undaa ɔa ne!
 Ee, ta vapa ga gola!
 Mloi ɔa zebei ve zunu loungoiti zea,
 dɔɔ niinei zebei ve anzalopoiti zea.

10

Tosu nɔpe ge la kɔɔɔɔ ganigiti ba

- 1 A Gɔɔɔɔ GALAGI vali ga
 ε yeeɔeɔala mɔungi ma lonai vu.
 To ɔa a da sabalagiti pu,
 toɔa tonai ve ga poovama,
 toɔa εε gilagilagi nά-kpalaga aniiti kpeɛ.
- 2 Mazɔɔɔ peɛ wu zaleiti ta wo woɔgaavotesu ga
 zeɛi,
 ɔɔve ɔaazaɔa beaiti ti da zeε ɔula keɛmaiti ka,
 kezeɛsulala ze gooiti ka ti suɔulazu,

yaava ɣaanɛɛnɛi ɣa ti bosu.
 Naa ɣa é kea nubuseiti ti lia poun maanɔɔɔi zu,
 eɣe baala kpulugiti make nu la ti ve.

Kula zou va niinei

³ «Baala make nuiti ka ziiɣaawanaai ti ma,
 boli zineiti ka gè ti loɣazu.

Mazɔɔɔ ɔɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maligiɔi ɣa ɣaabaazu
 tɔ ɔɔɔɔɔ ná-baala kpulugi ma,

nii é ga Zuda veleyeɣei.

Toɣa ti ɣɛɛzu ga ná-lebiya zoi,
 é liizu la kɔɔɔɔɔzuve.

⁴ Tɔ ɣa kundigi ma zii pɛ ka ɣula su,
 ti ɣɛai eɣe kɔtu ɔiingi,
 eɣe seɣe ɣotai ma zuzo kɔluti,
 eɣe kɔɔɔɔ ɣilegi.

⁵ Ta ɣe eɣe kɔɔɔɔɔɔɔbaiti, ta kɔɔi ɣɔ,
 ti da koi yɔɔɔɔzu valavalai ɣaayo ga ɣɔɔɔɔi,
 mazɔɔɔ ɔɔɔɔɔ GALAGI ɣa ɣɛɛzu ti va.
 Unfegi ɣa yei ga ti zili nuiti, ti sooiti kɔma.

⁶ Nà Zuda veleyeɣei zɛbɛɔ,
 gè Zozeɣe ná-peleyeɣei ɣizo.

Nà ti zeɣi vele ɔɛɛɛ volu ga niine,
 tɔɔzeɣi nà ti maawɔingɣa,

eɣe vɔɔɔ kaipa gè la ɣɛni ɣɛɛni ti va.

Mazɔɔɔ nà ɣa gè ga ɔɔɔɔɔ GALAGI, ta-GALAGI,
 nà ta-maanɛɛnɛ woointi gaavote.

⁷ Zɛɛi ɣa ɣe Efelayime nuiti ba eɣe kɔɔɔɔɔɔɔbaiti,
 ti laa ɣa ve ga koozunɛi, eɣe ta dɔɔ ɔɔɔɔ.

Siɛgi zu ti-lointi ta miná ɣaa la, ti ɣoozu ɣa nɛ,
 ti ɣoozu ɣa nɛ ga ɔɔɔɔɔ GALAGI maavele.

⁸ Nà ti loli ga foe wooi ti ɣaale ba,

mazɔɔ gè ti unmɔɔga.

Ta mɔin ga mɔungi ɔɛvele.

⁹ Gè ti zuvazage zɔɔma ziiti saama,

zooiti su ti maaɔoozaai,

ti-ɔi ka loo sù miná,

ta ye ná ta ti-lointi,

naa voluma ti ɔale ma, ti va.

¹⁰ Nà ti ɔula Ezipete yooi zu, ta Asiili yooi zu,

gè va ga tiye Galaade, ta Liɓan yooi zu,

kele miná balaa ge la kula ɔea ti va.

¹¹ Izelayele nuiti ta kidaavili kpoloɔei ɔude,

Ɔooɔɔ GALAGI ɔa kpoloɔei ma lakpatakpagi loɔa,

zie wolai Nile ɔa va, é zeeli kpoma.

Asiili ná-wasogi zu ɔa ɔale,

Ezipete ná-masa tukpɔi ɔa ɔula zea.

¹² Nà ɔooɔi, Ɔooɔɔ GALAGI,

nà zebei ve Izelayele nuiti be,

ti zie ga zii mai.»

Ɔooɔɔ GALAGI wooi ɔana.

11

GALA zobobe nuiti koloɔolo fai

¹ Liɓan, ɔa-laaiti daalao,
abui va é ɔa-sedele guluiti gala.

² Sipɛle guluiti, à balakpala ɔoozu,

tɔzei sedelegi loa bu,

mazɔɔ gulu maanɛɛnegiti ti vɔga.

A balakpala Basan sene guluiti,

mazɔɔ goya wolai ɔloa,

nii nu nɔpe ge la ɔea lɔzu ba!

³ Nu ɔa baala make nuiti kpala gooi menisu,

mazɔlɔɔ tufa lɛtɛi ti ɟɛa wokomaalɛɛzu la naa ɟologologa.

Nu ɟa zalaiti sikɔ wooi mɛnisu ɔalaa,
mazɔlɔɔ Zuludɛn ma lɔbɔ biili wolai,
ti ɟɛa wokomaalɛɛzu la naa ɟoloa.

Baala make nu zeizu felegɔiti

⁴ Nà-GALAGI, Ɔɔɔɟɔ GALAGI ɟɛni ma: «Ɔɛ ga baalagi tɛiti make nui, niiti ti leveai na saai ma.

⁵ Tɛigiti ti ti ɟeyazu, ti da ti vaa wafuun, ti vɔdi nuiti ti da ɟɛ ma: «Mamagi ɟa Ɔɔɔɟɔ GALAGI vɛ, mazɔlɔɔ gè bɛtɛa!» Ti make nu bɔɟɔiti ti la vɔlɔ ti maawɔinɟaazu.»

⁶ Nɔn nà, Ɔɔɔɟɔ GALAGI, ɟɔoi ɟaa: «Gè la mɔ zoi nii zu nuɔusɛiti maawɔinɟaa pɛ. Mazɔlɔɔ nà nuiti zɛsu bɔɟɔ yeezu, tanigaa ti da ti-waiti suziɟa, gè ti yɛ ta-masagiti zeezu. Ta-masagiti ta zoi ɟologolo, keɛ gè la nu nɔpɛ kula ti ya.»

⁷ Gè tɔzeini ga baalagi naati makega, niiti ti leveai na saai ma, ma un ge da ma mɛɛ ga zɔiti ti maawɔinni baala kpulugi zaama. Gè baala make tukpɔ felegɔ vaagɛɛni bɔɟɔ vɛ. Gè ma mɔungi laasei pɛɛ ga «Zaalai,» gè felesiei laasei pɛ ga «Gilibai.» Gè zɛba gè da ɟaaba baalagiti ma.

⁸ Alu gilagi laawu, gè make nu savagɔiti kpɛɛni. Naa vɔluma, zii la ɟɛni lɔni baalagiti bu, tiya balaagi wɔinzeɟe ti ma.

⁹ Gè ɟɛni baalagiti ma: «Gè la mɔ wo ɟɔnɔkula pɛ! Zɔi é zaazu, naa za! Zɔi ta ɟɛ paazu, naa bɔɟɔ yɛ ná, ti paa! Zɔiti ta yɛ vulua, naati ti da bɔɟɔ mi yɔɟɔzu.»

¹⁰ Gè nà-tukpɔi zoni, nii daa ga «Zaalai,» gè galeɟale, naa ɟɛ ga nà-minazeɟegi ɟologologa, nii é ɟɛa gi yɔɟɔzu gá ziiti pɛ.

11 Minazegēgi naa ɔlogoloni naama voloi nɔ. Baalagi niiti ti wola maawɔindai, ti ɔeni wɛɛzu bɔ, naati ti kwɛɛni ga, Ɔɔɔɔ GALAGI ɔa ɛ bɔɛzu ga niima vaiti maavele.

12 Gè ɔeni ti ma: «Ni wa kaana ga soloo faa ve, a sàlai ve zèa, ɔa wo zɛ ná.» Ti wali ɔae vuusavagɔi (30) ɔaaluni, ti fe ga sàlai.

13 Ɔɔɔɔ GALAGI ɔeni mà: «Walii ɛ ti ɔaazu ga ma vagɔi, naa vili ya diɔi lo nui ma, nii ti kaai ga nɔn songɔi.» Gè wali ɔae vuusavagɔi (30) zɛɔeni, gè pili ya diɔi lo nui ma, Ɔɔɔɔ GALAGI ná-pelei wu.

14 Naa voluma gè nà-tukpɔi velesiɛi «Gilibai» ɔaleɔaleni, naa ɔɛ ga kɛɛɔɔlounlai ɔlogologa Zuda ta Izelayele yɔɔzu.

15 Ɔɔɔɔ GALAGI ɔeni mà: «Bɔɔɔ maagili niina ga baala make nui ná-sɔɔlaiti, nii ɛ ɔɛɛzu ga ɔimalala nui.

16 Mazɔɔɔ nà baala make nu ɔila buzegɛzu zooi nii zu, nii ɛ la yiizoolɛa ga baalagiti, ti ɔɛɛzu ti za, ɛ la baala goiti gaiziaa, nii maawanaai ɛ la naa valoa, nii kɛɔɔgai ɛ la naa ɔɔnɔkula. Kɔnɔgi ɔa ɔɛ ga togani niiti ti wulɔai naati ma zuaiti, ɛ ɔa ti-volokagiti balivali.»

17 Maanɔɔɔ ɔa ɔimalala vaala make nui ve, ɛ ɔɛɛzu ná-baala kpulugi va!

Tɛigi boɔa zɔkpɔi zeei zu vikei ɔlogolosu, ta ɛ zeezazu vele ɔaazuɔɛzɛgi wolo su!

Zeei za ma faan, ta zeezazu vele ɔaazuɔɛzɛgi za su faan!

12

Masagi ná-zobo sɔɔɔda ɔaabelagi

1 Ğooḡo GALAGI ná-keela wooi daazeeliai Ize-layele ma.

Ğooḡo GALAGI wooi ḡa,
teigi é geegḡolḡi zeleḡai, é zooli la,
é lati é nu vului yenvui ḡete su:

2 «Nà Zeeluzaleme ḡeezu ga gaazulati dḡo velei,
nuḡuseiti pe be, ti maagoolii zu. Uele nḡ ḡana é
ḡeezu la ga Zuda, siḡi zu Zeeluzaleme zeizu la kele
su.

3 Naama volo ná, nà Zeeluzaleme losu ḡbiḡi
nuḡuseiti pe tuḡo, eḡe kḡtu wolai nii nu nḡpe ge la
zooga buzeḡezu. Zḡi nḡpe a ḡe é buzeḡe, naa ḡa ḡoḡo
maawana. Názu eteai zu yooiti kpein ta ḡosu, ti
wuzegḡe daalḡoḡma.

4 Ğooḡo GALAGI wooi ḡana: Naama volo ná, nà
ta-zooiti doḡa ga dualuagi, gè ta-zoo biḡe nuiti doḡa
ga titigi. Kele nà ḡaa Zuda nuḡuseiti maazu, gè zii
ḡiligiti ta-zooiti gaazuḡole.

5 Zuda ḡundiḡiiti ta ḡe bosu yiimave ga:
«Zeeluzaleme nuiti ta ta-zebai zḡḡosu ta-ĞALAGI,
Ğooḡo GALAGI ya, Fai-Pe-Maliḡii.»

6 Naama volo ná, nà Zuda ḡundiḡiiti ke ga abu
ḡoi golai nii é dḡḡoi va, gè ti ḡe ga sḡmḡ abui, é zosu
molo ḡiliiti ba, ta ti-maagoolii zu nuḡuseiti pe gala
metu vepemave pe. Kele Zeeluzaleme zei wo nuiti
ta ye ti-zeizuve nḡ ziileigi zu.

7 Ğooḡo GALAGI ḡa tḡzeizu de ga Zuda nuḡuseiti
kizoga, naa ḡa a ke Davide mavofodaiti, ta
Zeeluzaleme nuiti ti mina waso, ti va ka ga ti
vizḡe Zuda nuḡusei mḡtaiti ba.

8 Naama volo ná, Ğooḡo GALAGI ḡa Zeeluzaleme
zei wo nuiti make, zḡi sebei wola velei ti zaama,

naa ɔa zɛbɛi zɔlɔɔ ga Davide ɔɛvele, Davide nɔ-
pɛleyeɔɛi ɔa ɔɛ ti vɛ eɔɛ GALA, eɔɛ vɔlɔ ɔɔɔɔɔ
GALAGI nɔ-geezuɔɛelai nii ɛ zieu ti luɔɔ.

⁹ Naama volo nɔ, zɔɔi niiti pɛ ta wuzɛɔɛ
Zeeluzalɛme laalɔɔma, nɔ ti pɛ koloɔolo.»

Saa wɔlɔi ɛ wosu zɔɔi zu nɔ pɛ

¹⁰ «Nɔ maawɔinɔa yɛnvui, ta maanɛɛɛ yɛnvui
yɛi Davide nɔ-pɛleyeɔɛi ma, ta Zeeluzalɛme nuiti
ma. Ta ɔaazulo nɔun ba, nɛi ti bɔɔni. Ta wɔlɔ nɔ-
faa zu, eɔɛvele nu a wɔlɔ la gila loin zaazuɛ. Ta
bɔɔɔ maawɔin ga gaawana, eɔɛ nu a vɔla nɔ-doun
mɔungi ma.

¹¹ Naama volo nɔ, saa wɔlɔi ɔa wɔlɔ
Zeeluzalɛme, eɔɛvelei ɛ ɔɛɛni la ɔadadelimon,
Megido vɛtugi zu.

¹² Saa wɔlɔi ɔa wo zɔɔi zu nɔ pɛ, pɛleyeɔɛ
ɔilagilagi ɔa vɔ yɛ: Davide mavofodaiti ta-vɛleyeɔɛi
ɔa vɔ yɛ, ma anzaiti ti vɔ yɛ, Natan nɔnɔiti ti vɔ yɛ,
ma anzaiti ti vɔ yɛ,

¹³ Leevi nɔnɔiti ti vɔ yɛ, ma anzaiti ti vɔ yɛ,
Simeyi nɔnɔiti ti vɔ yɛ, ma anzaiti ti vɔ yɛ,

¹⁴ Zɔɔma vɛleyeɔɛi ti vɔ yɛ ga gilagila, anzanuiti
ɔalaa ti vɔ yɛ ga gilagila.»

13

Kɔɔɔ gani kɔɔ nuiti tukpɔɔaaleve vai

¹ Naama volo nɔ, zieuɔi laa ɔa lao Davide nɔ-
pɛleyeɔɛi vɛ ta Zeeluzalɛme nuiti bɛ, ɛ ta-ɔotoiti ta
ta-ɔɔzɔba vaiti gba.

² ɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa: «Naama
volo nɔ, nɔ kɔɔɔ ganigiti folo zɔɔi va, nu nɔpɛ ge

la mə ti-laasei boga. Nà ma ɣala goo wo nuiti balaa kula zooli va, ta kəzəba ɣisiɛiti pɛ.

³ Naazu, zoi nɔpɛ é ɣɛɛzu GALA goo wosu, səlɔ kɛɛɣɛi, ta səlɔ deei ta ɣɛ ma: «E la mə yɛga vulua mazəlɔ zɛɛ ɣala gooi ɣa è bosu Ɔɔɔɔ GALAGI lɔɣi zu.» Səlɔ nuiti bɔɣɔgo ɣa naazu ti bɔɔzu, siɛgi zu é ɣɛɛzu GALA gooi wosu da.

⁴ Naama volo ná, ma ɣala goo wo nuiti ti pɛ ti laa ɣa ve ga unfegi, siɛgi zu ti gala gooi wosu da, ti səlɔsu ta-ɣulakɛɛmaiti su. Ti la mə kɛa pɛ, ti va sua leɣa zeɣe wolai ta loo ɣɔba, ti va ɗa nuiti yaava.

⁵ Ti ɣilagilagi a ɗa ɣɛ ma: «Gè la ga GALA goo wo nu, nà ga tii ɣɛ nu nɔ, tii ɣɛ yooiti ta zèa kaite mà nu niine ziesu.»

⁶ Ni ta gaazaɣana, ti ɣɛ ma: «E palai niiti səlɔɔɛ ɣale, ti è-ɣəlɔgi ma?» Toɣa ti woɔɣaavote, é ɣɛ ma: «Gè ti zəlɔɔɛ nɛɛɣɔɣiti ta-velei wu.» »

Minazɛɣegi niine vai volu

⁷ Ɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɣii wooi ɣaa:
«Boɣa zəkpi wuzɛɣe nà-baala make nui laalɔɣma,
nɛɛɣɔɣi laalɔɣma!

Baala make nui loɣa,
baalagiti ti zuvaza,
nà ma goiti balaa doɣa.

⁸ Zooli zu nubuseiti gaa ɣa ɣwɛsu sava,
seizu felegi ɣa za, ti undaavili,
kɛɛ seizu ɣilagi ɣa yɛ vulua zooli zu.
Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.

⁹ Nà seizu ɣilagi naa lɔ abui zu,
gè gaawun kəzɔi ɣula ba,
velei nu a ɗa walii ɣaawun da kəzɔi ɣula ba,
nà nɔɣi ɣula ba,

velei nu a da zanugi ma gɔzɔi ɟula la ba.

Naazu ta fali, gè ti woogfaavote.

Nà ti loli ga: <Nà-nubuseiti.>

Tiya ma, ta ɟe ma: <Gooɟo GALAGI ɟa é ga gá-
GALAGI!> »

14

Gooɟo GALAGI ná-foloi ta neɓi ɟaabelagi

¹ Wele Gooɟo GALAGI ná-foloi va é vaazu, foloi nii ta ɟe aniiti gaagweezu la da-zigigi goozu, niiti ti zogai kooi zu è vɔ be.

² Nà zii ɟiligiti pe gaale ba, ti kooi vala Zeeluzalɛme va. Taai ɟa zo, toomai ɟa ɟe peleti bu, pumai da ɟe ga anzanuiti, nubusei ɟilazuve pe ka li duɔlai zu, keɛ nubusei mɔta goi ɟa ye taazuve.

³ Naa voluma Gooɟo GALAGI ɟa va é kooi ɟo zii ɟiligi naati daalɔɟoma, velei a da kee la kooɟo voloiti su.

⁴ Naama volo ná, toɟa lo Wolive ɟizei ma, nii é Zeeluzalɛme ɟobave folo ɟulazu velei. Wolive ɟizei ɟa vali sakpa ma, é zo folo ɟulazu velei é li folo liizu velei, petu golai ɟe ti yooɟu, gizei ɟilazuve ɟa likpi ga lekɛma velei nu ɟovezuve, ɟilazuve likpi ga lekɛma velei nu yeezazuve.

⁵ Wa vela, wo li ga petugi zu velei, nii é nà-gizeiti zooɟu, mazoo petugi naa ɟa li é zeɪ Asale va. Wa vela velei wo ɟeni velazu la zou balii va, Zuda masagi Wɔziase ná-siegi zu. Naa voluma nà-GALAGI, Gooɟo GALAGI ɟa va niina, ta ná-geezuɟeela naɟegaiti pe.

⁶ Naama volo ná, wozakala ge la mɔ ɟea ná, kooɛ la mɔ ɟea ná, ta ziebun ge la mɔ ɟea ná.

⁷ Foloji naa gila kpe no ga e nono ma, Goofo GALAGI ga e kwεε, folo la mo gea na, ba kpidi, anεε kpokoi wozakalagi ga volo.

⁸ Naama volo na, zenvu su deungi laa ga lao Zeeluzalεme, e da yei, ma dei gilazuve ga yei ga folo gulazu vele bolodei vo pelei, gilazuve yei ga folo liizu vele bolodei vo pelei, vele gana a ge la fogoi ta samai.

⁹ Goofo GALAGI ga masadai ge eteai pe unda. Naama volo na, Goofo GALAGI gila kpe no ga a ge bofo gaazu, to gila kpe no ga tofoi a gula balaa.

¹⁰ Zoi naa pe ka valibo ga nemei, e zo Geeba e li Limon, Zeeluzalεme lekpe ma velei nu yeezazuve. Zeeluzalεme gaa ga gooza koba laaiti pe ba, taai zu ga wo lo, e zo Benzamen sigidave, e zeeli sigida volmai ma, e li Zokosu sigidave, e zo mono Gananeyele vele gaagoza golai ma, e zeeli masagi na-kogelave.

¹¹ Sei ga wo taazuve, ani la mo gea na nii foovoi, Zeeluzalεme ga zeii zeii zu.

¹² Wele maanogoi niiti ka Goofo GALAGI a ti zeii nu busei naati ma, niiti ti kooi goi Zeeluzalεme laalogoma. Ta ye vulua ti-golgi luula ti ma, ti-gaazugezegiti ti luula ti-gaazugokogiti su, ti-negiti ti luula ti-laagozuveti.

¹³ Naama volo na, Goofo GALAGI ga ti ge unga wuulee, ta ge bofo zigazu ga ti-yeebuinti, ti do ga kili ga kakapei.

¹⁴ Zuda nuiti ta voope Zeeluzalεme nepi va, ta naavoloi gula ti-maagoolii zu zii giligiti zea, ta zanugi gaale ba, naa ve walii va, naa bo sege moimoin ba.

15 Maanogfoi nii no a zeeli nubuseiti ma, naa gefalalai no ga a zeeli zii giligiti ta-loganiiti ma, ta ge kooogozuve, sooiti, soovale fuuluiti, soovalegiti, ta nomeiti.

16 Naazu zii giligi niiti kpein ti kooi valaai Zeeluzalame va, ta-nubusei motai niiti ta ye vulua naati ta da e kona-o-kona, ti noko masagi wu, Goofo GALAGI Fai-Pe-Maliqii, ta ti kota vetii gula.

17 Kele ni eteai zu yooi gila kpalaa ka gelena leezu Zeeluzalame, e va noko masagi wu, Goofo GALAGI Fai-Pe-Maliqii, naama yooi la mo tona zolooa.

18 Ni Ezipete nuiti ta gelena leezu Zeeluzalame, ti va kota vetii gula, maanogfoi nii Goofo GALAGI daazu zii giligi zoiti ma, ti la leni feti gulazuve, naa gefalalai no ga a zeiti ma.

19 Naa ga a ge ga Ezipete ta zii giligi zoiti ta-bakoi a zeeli ti ma, teiti ti la leni kota veti gulazuve.

20 Naama volo na, ta sevei ge sooiti kobo lalagiti ma, ti ge ma: «Μακεγε Γοοφο GALAGI ve.» Goofo GALAGI na-pelei wu liqiiiti ta nade, ege nama vaza aninakaiti zalaqa gulazuve fakalave.

21 Zeeluzalame, ta Zuda liqiiiti kpein ta ve Goofo GALAGI ve, Fai-Pe-Maliqii, niiti kpein ta ge vaazu zalaqa gula vai ma, naati ta da ma liqiiiti sege, ti da zalaqa zuai gili ti zu. Naama volo na, yaafo nope ge la mo gea Goofo GALAGI Fai-Pe-Maliqii na-pelei wu.

xxx

GALA Sɛvɛi
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf